

Kortfattat om Moderna Museet och foto

Lättläst
på Moderna Museet

Carleton E Watkins, Del av mammutträdet Grizzly Giant (Grizzlyjätten) i Mariposa Grove, 10 meter i diameter 1861.
Teknik: Albuminsilverfotografi monterat på kartong

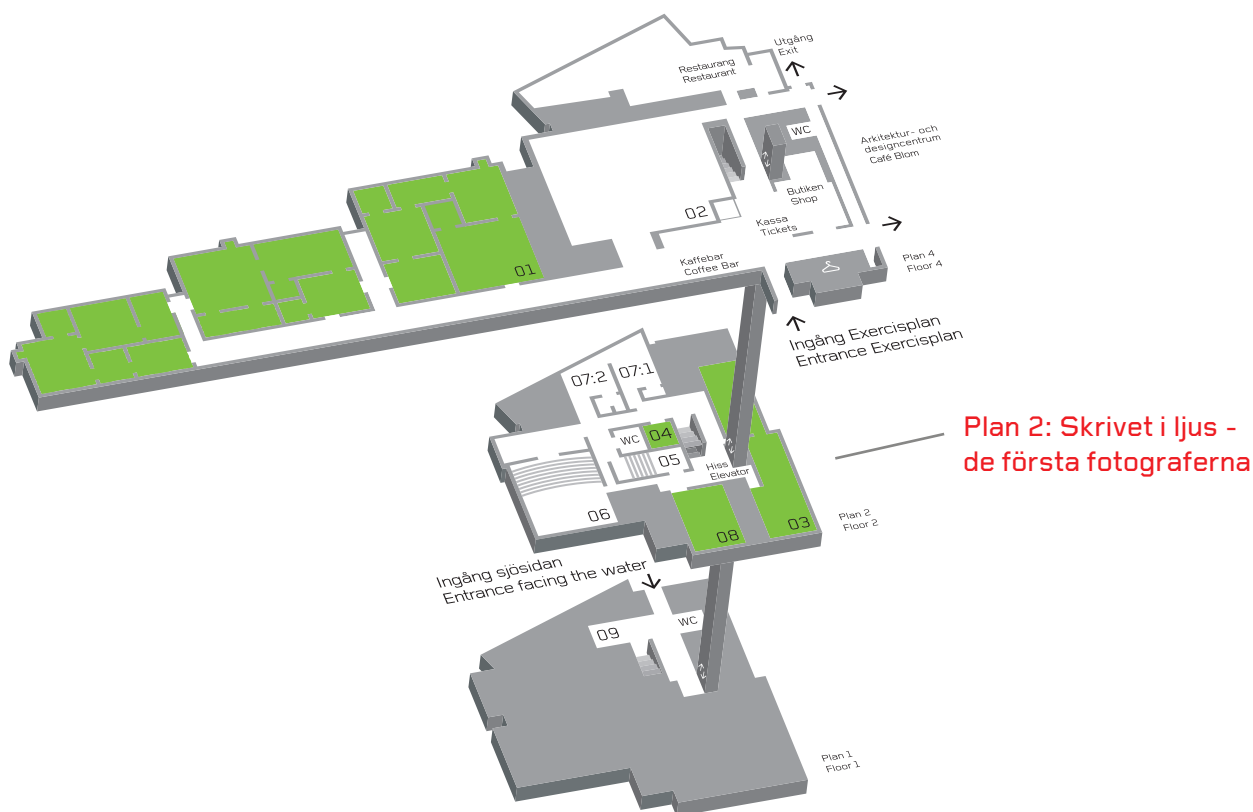
Välkommen till Moderna Museet!

Moderna Museet visar konst från år 1900 till idag. Här kan du se målningar, skulpturer, fotografier och videokonst av svenska och utländska konstnärer. Moderna Museet visar tillfälliga utställningar, som du kan se en kort tid.

Moderna Museet samlar konstverk och har en stor samling av konst från 1900-talet till idag.

Titta på kartan i häftet.
I rummen med grön färg på kartan visas museets samling.
Där finner du fotografierna i denna folder.

Det finns inte plats att visa all konst Moderna Museet äger.
Vi visar ett urval som ändras ibland.

Om Moderna Museet

Svenska staten äger Moderna Museet och därför äger också du konsten här. Därför har vi också fri entré till vår samling.

Museet har omkring 8 tusen målningar, skulpturer och konstverk som kallas installationer. Museet har också omkring 30 tusen teckningar, akvareller som är målade med vattenfärg, och tryck på papper, som kallas grafik. Dessutom 100 tusen fotografier, filmer och videokonstverk.

Moderna Museet öppnade 1958 och blev en viktig plats för ny konst i Sverige. För omkring femton år sedan byggdes ett nytt och större museum på samma plats. Den spanske arkitekten Rafael Moneo ritade den nya byggnaden. Det är denna byggnad som är Moderna Museet idag.

Linda Hofvander, Green Screen, 2012 © Linda Hofvander.
Teknik: C-print, silikonmonterad på optiwhite glas

Cindy Sherman, Untitled Film Still #22, 1978.
© Cindy Sherman. Courtesy of the artist and
Metro Pictures, New York.
Teknik: gelatinsilverfotografi

Cindy Sherman, Untitled Film Still #33, 1979.
© Cindy Sherman. Courtesy of the artist and
Metro Pictures, New York.
Teknik: gelatinsilverfotografi

Fotografi som konst

Moderna Museet har en av Europas finaste samlingar av fotografi. Många av de mest kända fotografierna har sina fotografier i museets samling. Du kan läsa om några av dem i den här foldern.

Människan uppfann fotografiet för mer än 150 år sedan. Sedan dess har fotografer och konstnärer arbetat på många olika sätt med fotografi. Det första svart-vita fotografiet togs på 1840-talet och det första färgfotografiet togs på början av 1900-talet.

Den första digitalkameran kom år 1980. Ett fotografi skapas när ljus kommer på en ljuskänslig film eller en bildsensor i en kamera.

Ordet fotografi kommer från grekiska språkets ord för ljus och skrift.

På 1980-talet började allt fler konstnärer att arbeta med fotografi, till exempel Cindy Sherman

På 1990-talet blev bilderna större och konstnärerna började använda den nya datortekniken till att skapa ny slags fotografisk konst.

Idag är nästan varje människa en fotograf eftersom det är så lätt att fotografera. De flesta människor har en kamera i sin mobiltelefon. Det mest populära motivet är selfien.

Skrivet i ljus— de första fotografierna

Utställningen *Skrivet i ljus – de första fotografierna* visas på plan 2.

Utställningen visar delar av Moderna Museets samling av fotografi från 1800-talets andra hälft.

Här kan du se museets unika daguerreotypsamling och verk av några av historiens internationellt mest kända fotografer.

Julia Margaret Cameron, Gretchen, ca 1870.
Teknik: Albuminsilverfotografi

William Henry Fox Talbot
Fyra hyllrader med böcker
1844

William Henry Fox Talbot är en pionjär inom fotografiet.

Vid samma tid som Daguerreotypin uppfanns provade Talbot i England med olika lösningar av silversalter på papper. I mitten av 1830-talet lyckades han få fram en negativ bild på ett ljuskänsligt papper i kameran. Han hade uppfunnit negativet.

Hans fotografi *Fyra hyllrader med böcker* från 1844 är ett av de äldsta fotografierna i Moderna Museets samling.

Han gjorde flera kompositioner med saker på hyllor. Det är hans egen bokhylla och vi kan läsa en del av boks titlarna.

Man kan se bilden som ett självporträtt av Talbot. Han var mycket intresserad av vetenskap, poesi, botanik och konst.

William Henry Fox Talbot, *Fyra hyllrader med böcker*, 1844.
Teknik: saltpappersfotografi

David Octavius Hill och Robert Adamson, James Linton, Newhaven, 1845.
Teknik: saltpaperfotografi från kalotypnegativ

David Octavius Hill och Robert Adamson *James Linton, Newhaven* 1845

De allra första fotografierna tog oftast porträttbilder, bilder på människors ansikten.

I Moderna Museets samling finns porträtt från den skotska staden Edinburgh från mitten av 1800-talet.

Porträtten är gjorda av Robert Adamson och David Octavius Hill.

1841 lärde Robert Adamson sig Talbots fotografiska process

Hill och Adamson samarbetade från 1843-48, då Adamson dog.

Innan det hade de gjort nära 1 500 bilder tillsammans, mest porträtt och arkitekturbilder.

Efter Adams död började Hill måla igen.

Johan Wilhelm Bergström, självporträtt ca 1850.
Teknik: daguerreotyp

Johan Wilhelm Bergström

Självporträtt

ca 1850

Gårdsinteriör i snö

ca 1845

Fotografin började på allvar i Frankrike år 1839. Då uppfann Louis Jacques Mandé Daguerre den fotografiska tekniken daguerrotypin. Året efter fanns Daguerres bok om hans nya teknik på sex språk.

Johan Wilhelm Bergström, Gårdsinteriör i snö ca 1845.
Teknik: daguerreotyp

Johan Wilhelm Bergström var en av Sveriges bästa daguerreotypister. Bergström föddes 1812 och dog 1881. Här ser vi ett av hans självporträtt från omkring 1850. Han arbetade också med vetenskapliga instrument.

Han tog porträtt av människor men också bilder av sin trädgård.

Daguerreotypin gav mycket skarpa bilder och blev därför viktig när fotograferna skulle ta porträtt. Men fotograferna kunde bara ta en enda bild och bilden blev spegelvänd, bak och fram.

Oscar Gustave Rejlander

Livets två vägar

1857

Bilden *Livets två vägar* från år 1857 visar en far som berättar för sina två söner om hur livet kan bli på olika sätt. Bilden varnar för ett dåligt sätt att leva.

Den är gjord av över 30 olika fotonegativ och de olika bilderna är ihopsatta till en enda bild. Det är ett av de första fotocollagen.

Det är också det första fotografiet med nakna kvinnor som visades på en utställning.

Han som tog bilden var född i Sverige 1813 och hette Oscar Gustave Rejlander. Han blev mycket känd för den här bilden. Ett exemplar köptes in av Prins Albert av England. Det beskrivs som det första konstfotografiet.

Oscar Gustave Rejlander, *Livets två vägar*, 1857.
Teknik: albuminsilverfotografi

Carleton E. Watkins
River View - Cathedral Rocks
1861

Många fotografer var intresserade av att fotografera den amerikanska västern.

Carleton E. Watkins var en av Amerikas främsta landskapsskildrare och fotograferade vildmarken i Kalifornien

Han tog stora fotografier som kallas mammutformat. På 1860-talet begav sig Watkins till Yosemite Valley för att fotografera.

Den välpackade fotografiska utrustningen drogs av 12 mulåsnor genom vildmarken.

Nästan alla Watkins negativ och bilder förstördes vid den stora jordbävningen 1906 i San Francisco.

Carleton E. Watkins, River View - Cathedral Rocks, 1861.
Teknik: aluminiumpapper

Julia Margaret Cameron, Bergnymfen, Ljuva frihet, 1866.
Teknik: albuminsilverfotografi

Julia Margaret Cameron *Bergnymfen, Ljuva frihet* 1866

Den engelska fotografen Julia Margaret Cameron föddes i Indien år 1815 och dog år 1879.

1863 fick hon en kamera i present av sin dotter. Hon var 48 år när hon började fotografera. Hon inredde ett mörkrum i kolkällaren och en ateljé i höns huset.

Under 10 år tog hon bilder av mer eller mindre kända engelska personer.

Porträtten gjorde henne till en av de första viktiga konstfotograferna. Hon hämtade inspiration från det pre-rafaelitiska måleriet vid tiden och modern poesi.

Julia Margaret Cameron ville visa människans utsida men också vad människan kände på insidan.

Rosalie Sjöman, Kabinettkort, ca 1875.
Teknik: albuminsilverfotografi, handkolorerat,
monterat på kartong

Rosalie Sjöman *Dottern Alma Sjöman* ca 1875

Att vara porträttfotograf med egen ateljé blev tidigt ett kvinnoyrke.

Några av de mest kända fotograferna i Stockholm var Rosalie Sjöman och Bertha Valerius.

Rosalie Sjöman etablerade sig som fotograf 1864 och hade ett 10-tal anställda i sin fotoateljé.

Att hon fick mycket uppmärksamhet som fotograf störde några av hennes manliga kollegor.

Vid en utställning där några av hennes fotografier visades uttryckte en av dem att: ”dessa bilder har hon inte gjort själv.”

Fotografi var från början något mycket dyrt och ovanligt men blev snabbt vanligt.

På 1850-talet kom visitkort med porträtt på. Visitkort är små papperskort med en persons namn på.

Carl Jacob Malmberg, Titel saknas, 1860-talet.
Teknik: albuminsilverfotografi

Carl Jacob Malmberg

Titlar saknas,
ca 1860 och 1875

Carl Jacob Malmberg föddes i Finland 1824.
Han kom till Sverige via Ryssland år 1858.

Han blev en av de ledande fotograferna
i Stockholm under 1860-talet.

Carl Jacob Malmbergs album med visitkortsporträtt
visar hur människorna på den tiden
klädde sig och vad de hade för yrke.
På den tiden kunde människor köpa
kända personers visitkort i affärer.

Carl Jacob Malmberg, Titel saknas.
Ur serien Gymnastik ca 1875.
Teknik: albuminsilverfotografi

Malmberg fotograferade också gymnastiska övningar vid
Gymnastiska centralinstitutet i Stockholm.
Här ser vi studiet av en man som gör gymnastik,
eller kanske simmar?

Nils Strindberg
Andréexpeditionens ballong Örnen,
strax efter landningen på isen.
Ur serien Ingenjör Andrées luftfärd
14 juli 1897

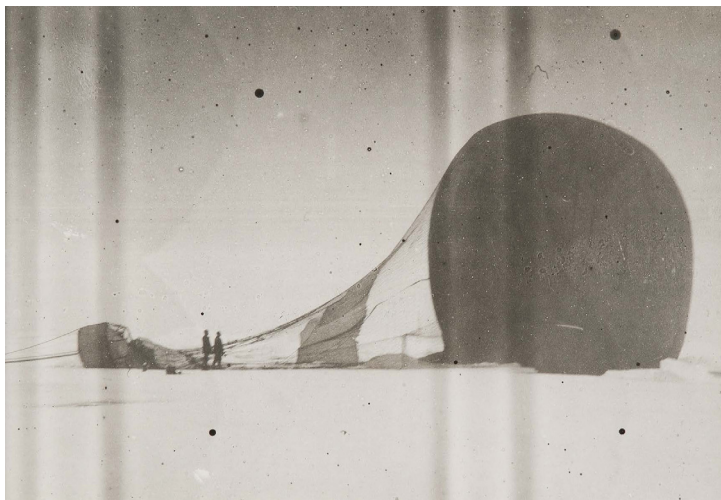
Nils Strindberg var fotograf när Sveriges första luftballongsfarare Salomon August Andrée flög över Nordpolen med luftballong år 1897. Expeditionen slutade med katastrof.

Ballongen landade på isen efter bara tre dagars flygning. De tre deltagarna dog, efter att ha kämpat i flera månader på isen, och ha tagit sig till Vitön.

Trettio år senare hittade man Andrée-expeditionen och de döda kropparna. Man fann även Strindbergs 7 kilo tunga kamera med filmnegativ.

Fotografen John Hertzberg lyckades framkalla de gamla filmerna och sedan göra ett femtiotal fotografier. Här ser vi Strindbergs fotografi av den kraschlandade vätgasballongen Örnen på packisen.

Nils Strindberg dödades med stor trolighet av en isbjörn och de andra två dog snart efter.

Nils Strindberg, Andréexpeditionens ballong Örnen, strax efter landningen på isen, 1897/1930.
Teknik: gelatinsilverfotografi

Eadweard Muybridge

Djur i rörelse

Plåt 616

Ur serien *Djur i rörelse*

1887

Plan 4

på Moderna Museet

Eadweard Muybridge levde mellan 1830–1904 i Storbritannien och på Nordirland.

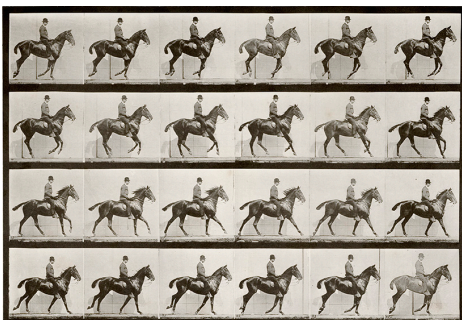
Fotograferna provade hela tiden nya sätt att arbeta med fotografi.
De uppfann också nya sätt att få fram bilder.

Eadweard Muybridges berömda bilder av rörelse är från åren 1872 till 1875.

Han satte upp flera kameror på en rad.
Bilderna kunde då visa att en häst har alla sin fyra hovar i luften en kort stund när den galopperar.

Frysningen av någonting i snabb rörelse hade aldrig tidigare skådats.
Kameran såg mer än det mänskliga ögat!

Bilden gjorde Muybridge berömd.
Han tog tiotusentals bilder. Djur, dansare och gymnaster och inte minst nakna kvinnor dokumenterades av hans kamera.

Eadweard Muybridge. *Djur i rörelse*, Plåt 616, 1887.
Teknik: fotogravyr.

Man Ray, Rayogram, 1923/ 1970.
© Man Ray Trust/Bildupphovs rätt 2017.
Teknik: gelatinsilverfotografi

Man Ray *Rayogram* 1923

Man Ray föddes 1890 i USA och dog där 1976.
Han var son till ryska migranter.

1921 reste han med båt till Paris,
som var centrum för den moderna konsten.

Han arbetade i Paris till 1940.
Då anföll nazisterna Frankrike
och Man Ray tvingades åka hem till USA.

Man Ray målade och fotograferade,
gjorde skulpturer, teckningar och rörlig film.
Han tyckte om att använda ny teknik.

Man Ray fotograferade poeter och författare i Paris.
Han blev kompis med kända konstnärer där.

Man Ray skapade fotogram.
Det är fotografiska bilder,
som tagits utan kamera.
Han placerade saker på fotopapper,
som är känsligt för ljus.
När mycket ljus fick lysa starkt på pappret,
blev saken avbildad.
Man Ray kallade sina bilder för ”Rayographs”.
Detta fotografi heter *Rayogram*.

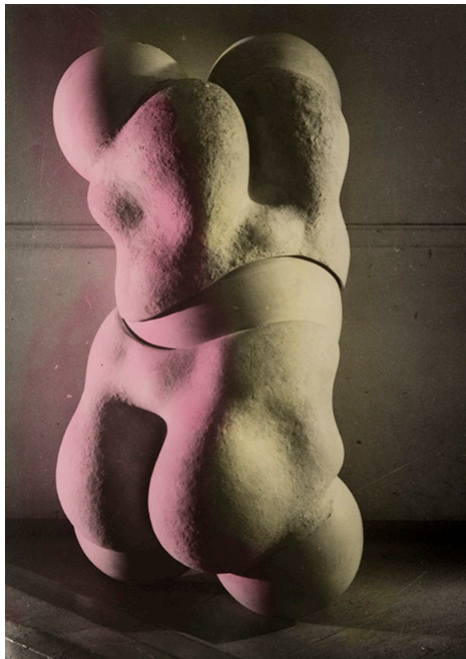
Hans Bellmer
Saknar titel
Ur serien *Dockan*
cirka 1935

Hans Bellmer var en tysk-fransk fotograf och målare som levde 1902 till 1975.

I konsten finns olika stilar som konstnärer har arbetat med under olika tider i historien. Surrealismen är en stil som växte fram i början av 1900-talet.

Många konstnärer som arbetade med surrealism tyckte om att använda fotografier i sitt konstnärliga arbete. Konstnärer som Brassäi, Henri Cartier-Bresson, André Kertész, Man Ray och Hans Bellmer är några av de som använde fotografi för att skapa surrealism.

De beskrev drömmar, och konstiga händelser som de sa var skapade av människans undermedvetna.

Hans Bellmer, Utan titel, ca 1935.
© Hans Bellmer/Bildupphovsrätt 2017
Teknik: gelatinsilverfotografi

Irving Penn

Djupfryst mat med brytböner, New York 1977

Irving Penn föddes år 1917 i USA.
Han levde också i Frankrike och dog 2009.

Han arbetade alltid i en studio
för att kunna ha full kontroll
över det som han fotograferade.

Under alla år som han fotograferade
blev han tekniskt mycket duktig
på att fotografera.

Han fotograferade reklambilder och modebilder
men också vackra bilder av saker
eller porträtt av kända och okända människor.
Här har han fotograferat djupfryst mat.

Irving Penn arbetade från mitten av 1940-talet
åt modetidningen *Vogue*
där hans mode- och reklambilder var ovanliga
eftersom de var så rena och enkla.
Han är den tidens mest kända modefotograf.

Irving Penn, Djupfryst mat med brytböner, New York, 1977.
© Condé Nast
Teknik: Dye Transfer

Nan Goldin
Par i säng
Chicago, 1977

Nan Goldin föddes år 1953 i USA.
Hon började fotografera på 1970-talet.
Hon ville fotografera sina vänner
och sin familj.

Sedan dess har hon fotograferat nästan allt hon sett.
Hon har fotograferat drogmissbrukare,
transvestiter och dragqueens.
Hon beskriver inte dessa människor som annorlunda
utan hon ser dem som lika henne själv.

Bilderna är hennes dagbok.
och när du ser hennes bilder
lär du känna hennes vänner
och deras historier.

Nan Goldin går nära de människor hon fotograferar,
Hon har med sig sin kamera på fester,
på toaletten, i sängen.
Även om det verkar som hon tagit bilderna fort
så kan man se att hon planerat bilden noga.

Nan Goldin, Par i säng, Chicago, 1977.
© Nan Goldin.
Teknik: färgfotografi

Robert Mapplethorpe, Man i polyesterkostym, 1980. © Robert Mapplethorpe Foundation. Used by permission.
Teknik: Gelatinsilverfotografi

Robert Mapplethorpe

Man i polyesterkostym

1980

Den amerikanske konstnären Robert Mapplethorpe föddes år 1946 och dog år 1989.

Hans bilder visar ofta nakna människor. När Robert Mapplethorpe visade dessa bilder första gången blev människor arga.

Robert Mapplethorpe har också tagit bilder av blommor.

Även hans bilder av blommor kan få människor att tänka på sex.

På museet kan du se många bilder med nakna kroppar.

Konstnärer och fotografer har sedan länge tyckt om att göra bilder av nakna människor, till exempel den finska fotografen och konstnären Tuija Lindström som du ser i en annan sal i museet.

Tuija Lindström, Handen, 1983 © Tuija Lindström
Teknik: Gelatinsilverfotograf

Tuija Lindström

Handen

1983

Cindy Sherman, Utan titel, 2008.
© Courtesy of the Artist and Metro Pictures.
Teknik: färgfotografi

Cindy Sherman

Utan titel

2008

Cindy Sherman är född i USA år 1954 och bor i New York. Hon började måla på universitet, men fortsatte sedan med att fotografera.

Cindy Sherman använder alltid sig själv som modell i sina fotografier. Ändå är det inte självporträtt.

Hon klär sig till någon annan och skapar en miljö som passar den personen.

På det här fotografiet har hon klätt på sig i en röd, blank klänning och sminkat sig mycket. Hon är i en gammaldags miljö, kanske i ett slott eller i en medeltida kyrka?

Solfjädern i hennes hand får oss kanske att tänka på Spanien. Fotografiet har en stor guldrum likt en gammal målning.

På museet visas fler bilder av Cindy Sherman, bland andra hennes berömda *Utan titel Filmstills*, från åren 1977 till 1980

Francesca Woodman

Jag kunde inte längre spela, inte spela på instinkt.
Providence, Rhode Island, 1977

Francesca Woodman föddes 1958
och dog 1981 i USA.

Hon använder den kvinnliga kroppen
som utgångspunkt för sina bilder.
När hon tar bilden *Jag kunde inte längre spela,*
inte spela på instinkt är hon bara 19 år.

Vi ser en kvinna som har på sig en svart klänning.
Hennes ena bröst är synligt.
I den ena handen håller kvinnan en liten fruktkniv.

Bilden är beskuren vid kvinnans hals
så att vi inte kan se hennes ansikte.
Under bröstet som hon visar oss finns fotografier,
så kallade fotografiska kontaktkartor.
De formar sig efter bröstets form och ser ut att
rinna fram ur hennes kropp.

I Francesca Woodmans bildvärld
finns referenser till surrealismen,
Vi vet att hon tyckte om
att läsa surrealistisk litteratur

Francesca Woodman, *Jag kunde inte längre spela, inte spela på instinkt.*
Providence, Rhode Island, 1977.
© George och Betty Woodman.
Teknik: gelatinsilverfotografi

Julia Peironet
Golden Sunset
2016

Julia Peirone är född 1973 och bor och arbetar i Sverige.

Hon är känd för sina fotografier av tonårsflickor. De unga kvinnorna är ofta fångade i rörelse. Man möter inte deras blick, utan har ofta ögonen halvt stängda och munnarna halvt öppna. De är inne i sig själva för ögonblicket ointresserade av kameran och oss som tittar på bilden.

Bilderna visar en sårbarhet. Samtidigt har kvinnorna en styrka och tar upp hela bildrummet. Om de skulle resa sig upp skulle de spränga bilden!

Julia Peirone tar mängder med bilder under fotograferingen och väljer sedan ut de som annars brukar rensas ut redan i första urvalet. Titlarna på verken, som detta Golden Sunset, är hämtade från cocktails.

Julia Peirone, Golden Sunset, 2016 © Julia Peirone
Teknik: Färgfotografi

Information för våra besökare

Det finns restaurang, café och espressobar i museet.

Det finns plats för att sitta och äta matsäck på plan 1.
30 personer får plats.

Det går inte att boka platser där.

Det finns toaletter med plats för rullstol.

Du kan låna rullstol.

Det finns inga trösklar i museet.

Det finns skötrum med skötbord.

Du kan låna sittvagn.

Det finns hiss mellan våningarna.

Det finns skåp där du kan låsa in värdefulla saker.

Det finns garderob,
men ingen vaktar kläderna i garderoben.

Du kan boka visning på teckenspråk

och visning för synsvaga eller annan funktionsdifferentiering.

Det finns en app att ladda ner om våra konstverk.

Där kan du lyssna

på en guide som berättar om konsten.

Det är gratis.

Det finns hörslinga i biograf och auditorium.

Det finns museivärdar,

som gärna svarar på frågor.

Det finns parkeringsplatser utanför entrén från sjösidan.

Det finns handikapplatser både utanför huvudentrén
och entrén från sjösidan.

När är museet öppet?

Museet är öppet:

Tisdag klockan 10–20

Onsdag klockan 10–18

Torsdag klockan 10–18

Fredag klockan 10–20

Lördag klockan 11–18

Söndag klockan 11–18

Måndagar är museet stängt

Fri entré

Det är gratis att besöka museet under 2017, bara några utställningar kommer att kosta entré att gå in på.

Hur åker du till Moderna Museet?

Moderna Museet ligger på Skeppsholmen i Stockholm.

Du kan åka till museet med buss 65 från Centralstationen.

Du kan ta tunnelbana till Kungsträdgården och gå över bron till Skeppsholmen.

Du kan åka med Djurgårdsfärjan från Slussen eller Djurgården till Skeppsholmen.

Telefonnummer

Växeln: 08-5202 35 00 måndag till fredag.

Webben

På vår webb www.modernamuseet.se kan du läsa mer om vad som händer på museet, vilka utställningar som visas och när du kan gå på guidevisningar.